Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Y.J.H. God	**Datum**	18 oktober 2022
Doorkiesnummer	14030	**Kenmerk**	10555801
E-mail	yannick.god@utrecht.nl	**Onderwerp**	Voortgang Digitale Stad 2022
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Personeel en Organisatie

Geachte leden van de raad,

In juni 2021 heeft uw Raad de Visie Digitale Stad vastgesteld op basis waarvan de Actieagenda 2021 is vormgegeven. Met deze brief informeren wij u over de voortgang van de actieagenda Digitale Stad 2021; welke doorliep in 2022. De uitwerking van het coalitieakkoord in de actieagenda 2023 zullen we eind 2022 aan u voorleggen.

Visie Digitale Stad
In de Visie Digitale Stad is het doel gesteld de kansen die digitalisering biedt in Utrecht maximaal te benutten voor de opgaven in de stad en zo bij te dragen aan een gezonde leefomgeving voor iedereen. Digitalisering biedt namelijk enorme kansen. Voor een deel van de samenleving levert digitalisering ook hoofdbrekens. Daarom is het de taak van de overheid om te zorgen voor vertrouwen in de digitale wereld. Met het Utrechts waardenmodel brengen wij digitale ethiek in de praktijk door middel van Uthiek (Utrechtse digitale ethiek). Het waardenmodel met toelichting op de Uthiek aanpak staat beschreven in de Visie Digitale Stad en houdt in het kort in dat bij projecten met een digitaliseringscomponent een ethisch impact assessment wordt gehouden, met het oog op uitlegbaarheid.

Digitaal inclusief Utrecht
In Utrecht is meedoen in een snel digitaliserende samenleving van uiterst belang. Wij willen niet dat mensen hierdoor buiten de boot vallen, maar wij weten dat nog steeds veel mensen moeite hebben met digitaal meedoen. Inzicht in de digitale achterstanden van inwoners is echter lastig te verkrijgen. Het is niet bekend om hoe veel mensen het gaat. Dit ontslaat ons niet van de verplichting hard aan digitale inclusie te werken. Daarom is afgelopen jaar mogelijk gemaakt dat mensen via de U-pas toegang kunnen krijgen tot digitale middelen of hulp. Vanuit het samenwerkingsverband Digitaalhuis bieden onze partners Digiwijs en Geluksbv met hun project Digibuddies en Prago mogelijkheden om basisvaardigheden te leren. Schoolgaande kinderen uit kwetsbare gezinnen kregen laptops via de U-pas en gesubsidieerde initiatieven zoals Stichting Leergeld. Middelbare scholieren leerden omgaan met nepnieuws. Ook is gewerkt aan bewustwording en kennisontwikkeling op het gebied van digitale inclusie. Wat buiten kijf staat is dat het mogelijk blijft om per telefoon of via het Stadskantoor en de buurtkantoren fysiek in contact te treden met de gemeente.

Voordelen van Digitale Stad worden duidelijk

Afgelopen jaar kenmerkt zich door het bewijs dat innovatie in Utrecht zijn vruchten afwerpt. Zo wordt de finalist voor de beste overheidsinnovatie van de Overheidsawards -het Huishoudboekje dat afgelopen jaren in Utrecht is ontwikkeld- nu landelijk opgeschaald samen met de VNG, zodat ook andere gemeenten gebruik hiervan kunnen maken. Daarnaast is in Kanaleneiland binnen het IRIS-project een slim zebrapad ontwikkeld, waarbij het zebrapad oplicht als inwoners willen oversteken. Deze innovatie wordt Europees gedeeld met Nice en Göteborg. Eind juni stond op het VNG-congres Ureka - de zoekmachine voor Raadsinformatie - in de finale van gemeentedelers. Bovendien kijken op het moment van schrijven 31 mensen naar de digitale visdeurbel die wij hebben geplaatst, zodat de sluiswachter de Weerdsluis kan openen wanneer er veel vissen zijn die de Gracht door willen. Ook is de havenmeester door middel van een app bestendig voor de toekomst doordat passanten hun liggeld afrekenen door gebruik te maken van de GPS-locatie van de telefoon. Hierdoor wordt automatisch de ligtermijn berekend. Een ander voorbeeld is dat we een onderzoek zijn gestart naar de digitale veiligheid van onze assets in de buitenruimte, denk aan bruggen en rioolgemalen. En tenslotte kregen we afgelopen jaar innovatiebudget van het ministerie van Binnenlandse Zaken toegekend. Hiermee onderzoeken we samen met de gemeente Amsterdam of we tot een goede, wettelijke toegestane en ethische basis kunnen komen om camerabeelden meervoudig te kunnen gebruiken voor het onderhoud van de buitenruimte (wegen, trottoirs, groen).

Ethisch baken

Als gemeente is het in deze tijd onze morele verplichting de rol als ethisch baken voor de hele stad, te pakken. Wij ondertekenden daarom de Cities Coalition for Digital Rights, waarbinnen wij samen met andere steden werken aan het inbedden van mensenrechten in stedelijke digitalisering. Daarnaast hebben wij intern en extern een scherp oog voor digitale inclusie, hebben een externe klankbordgroep ingericht voor Uthiek en zowel landelijk als internationaal, wordt Utrecht als leidende organisatie en best practice gezien op het gebied van digitale ethiek. De digitale stad realiseren wij namelijk volgens ons Utrechts waardenmodel uit de visie Digitale Stad. Waarden als privacy, autonomie, maar ook rechtvaardigheid en menselijke waardigheid komen veel naar voren in onze Uthiek assessments. Uw raad vroeg afgelopen jaar bijvoorbeeld het verslag op van bodycams bij BOA's. Door middel van deze assessments brengen wij aan de voorkant de impact in beeld die digitalisering heeft op de stad en de organisatie. Zo worden ook alle algoritmen uit ons algoritmeregister - als eerste stad een compleet inzicht in al onze algoritmen - met terugwerkende kracht aan een assessment onderhevig gemaakt, zodat ook dezen een uitlegbaar verhaal hebben. Bovendien werken wij samen met het Kadaster aan de ontwikkeling van een landelijk sensorregister zodat iedereen die dat wil inzicht heeft in welke sensoren in de buitenruimte aanwezig zijn.

Data inzetten voor de Utrechtse opgaven

Wij zetten data in voor de Utrechtse opgaven. Daar zijn meerdere goede voorbeelden van. Zo wordt door middel van druktesensoren drukte in de binnenstad continu gemonitord. Dit biedt de mogelijkheid om betere voorspellingen te doen in mobiliteitsontwikkelingen en bij evenementen de bezoekersstromen proactief te begeleiden. Ook binnen het programma wervengebied brengen we onze gegevens beter in kaart voor het duurzame behoud van de binnenstad. Dit doen we tevens in 3D. Dat geeft ons nieuwe mogelijkheden voor weergave bijvoorbeeld door de inzet van *augmented reality* waarbij we gegevens digitaal projecteren in de bestaande omgeving. Bovendien biedt *linked data* een technologie om administraties van verschillende organisatie te verbinden. Data - bijvoorbeeld gegevens

van het kadaster - blijft in de bron (er hoeven geen bestanden uitgewisseld te worden) waardoor gegevens altijd actueel zijn. In de toekomst willen we data meer structureel en gestandaardiseerd inzetten voor planning en monitoring van ons beleid.

Weerbarstige realiteit intern

Kijkend naar de grote interne informatie- en proces-veranderprogramma's, leren we dat een olietanker in beweging brengen een weerbarstige realiteit blijkt. Het beheren van informatie is, net als het openbaren, het beveiligen, het beschermen, maar ook het archiveren niet de directe prioriteit van elke medewerker. De drukte op de werkvloer door de groei van de stad, crises en reguliere opgaven krijgen prioriteit boven de bedrijfsvoeringverantwoordelijkheden. Als organisatie staan wij ervoor aan de lat om te zorgen dat dit probleem zowel aan de proces-, mens- als technologiekant wordt aangepakt. Wij zijn ons ervan bewust dat informatie naast onze belangrijkste output ook de gemeente als lokale democratie legitimeert. Daarom heeft het vanuit Digitale Stad de hoogste prioriteit en zorg tegelijk. Door integraal samen te werken tussen de verschillende grote interne informatie- en proces-veranderprogramma's proberen wij met de huidige beperkte middelen meer slagkracht en realisatiekracht te krijgen, die niet binnen een jaar realiteit is. Te denken valt aan gezamenlijke bewustwording, opleiding en behapbare termijnplanning. Het vergt onze meerjarige, constante aandacht. Deze thematiek zal samen met data in de actieagenda's van komende jaren een prominente plaats krijgen.

Vaardigheden en weerbaarheid van de stad

In de digitaliserende samenleving werken wij tenslotte aan digitale vaardigheden in de stad. Zo zijn bij techgrounds acht deelnemers in elf weken opgeleid tot junior Cloud Engineer en hebben zij een baan bemachtigd bij partners in de stad. Daarnaast kunnen inwoners via FutureLab030 door middel van een escaperoom ervaring opdoen in digitale vaardigheden die in de huidige arbeidsmarkt nodig zijn en wordt via de vorige jaar opgerichte U-tech community de mismatch op de ICT-arbeidsmarkt verkleind door een loket voor MKB'ers om hun personeel digitaal bij te scholen. Tegelijkertijd is het weerbaar maken van de eigen organisatie, de inwoners en bedrijven essentieel om bijvoorbeeld cyberaanvallen of uitval van digitale middelen te kunnen opvangen. Zo werken wij aan het digitaal weerbaar maken van jeugd (Hackshield), jongvolwassenen (Cyber24), het MKB, ZZP'ers (www.cybernetwerkutrecht.nl) en senioren. Op stedelijk niveau is met partners zoals grote banken en verzekeraars, maar ook provincie, politie en VRU een cybercrisisoefening geweest en worden nu ketenafhankelijkheden in kaart gebracht. Op die manier maken wij Utrecht digitaal klaar voor de toekomst.

Tot slot

Deze Voortgang Digitale Stad behelst een grote verscheidenheid aan projecten en programma's. Dit kan verdiepende vragen oproepen. Wij nodigen uw Raad graag uit om hiervoor een Raadsinformatiebijeenkomst te organiseren.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,